

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 367/2019-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Schmidlom, advokátska kancelária, Záhorácka 11/A, Malacky, vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 134/2019 a jeho uznesením z 15. októbra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. novembra 2019 elektronicky doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 134/2019 a jeho uznesením z 15. októbra 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný za obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona. Uznesením Okresného súdu Skalica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 0 Tp 26/2017-735 z 8. decembra 2017 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 5 Tpo 95/2017-760 z 3. januára 2018 bol vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Väzba trvá nepretržite doteraz. Ďalším uznesením okresného súdu č. k. 0 Tp 16/2018-37 z 18. apríla 2018 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 5 Tpo 57/2018-60 z 28. júna 2018 bola lehota trvania väzby sťažovateľa predĺžená do 5. februára 2019. Následne uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 1/2019 z 18. januára 2019 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 15/2019 z 31. januára 2019 došlo k ďalšiemu predĺženiu lehoty trvania väzby sťažovateľa do 5. augusta 2019.

3. Po podaní obžaloby na sťažovateľa pre pokračovací zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. a) a c) v spojení s § 138 písm. j) Trestného zákona uznesením okresného súdu sp. zn. 6 T 87/2019 z 22. júla 2019 bol sťažovateľ ponechaný vo väzbe. Zároveň bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby.

4. Na hlavnom pojednávaní okresného súdu konanom 30. septembra 2019 požiadal sťažovateľ o prepustenie z väzby. Žiadosť odôvodnil tým, že mu nebolo umožnené riadne preštudovanie vyšetrovacieho spisu (čím došlo k hrubému porušeniu jeho obhajobných práv), ale tiež tým, že malo dôjsť k manipulovaniu dôkazu v prípravnom konaní (išlo o SMS správu a z tohto dôvodu bolo podané aj trestné oznámenie).

5. Uznesením okresného súdu č. k. 6 T 87/2019-2877 z 30. septembra 2019 bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietnutá a väzba nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka.

6. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ prostredníctvom obhajcu sťažnosť. Odôvodnil ju najmä tým, že v doterajšom konaní tak zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj zo strany okresného súdu došlo k celému radu procesných pochybení, ktoré same osebe spôsobujú nezákonnosť existencie dôvodov a trvania väzby. Sťažovateľ poukázal predovšetkým na to, že už v prípravnom konaní bola väzba opakovane predlžovaná, pričom naposledy sa tak stalo preto, že ešte neboli vykonané výsluchy svedkov v Českej republike. Napriek tomu sa tieto úkony vykonali takým spôsobom, že o výsluchoch svedkov sťažovateľ, ale ani jeho obhajca neboli informovaní, hoci išlo o výsluch viac ako 11 svedkov. Podľa názoru sťažovateľa nešlo len o náhodu, ale svojím spôsobom aj o zámer. Sťažovateľ nebol oboznámený s obsahom týchto výsluchov, napriek tomu bola na neho podaná obžaloba. Obhajoba už v prípravnom konaní namietala, že neboli vykonané úkony so sťažovateľom ako obvineným, čo prokurátor a vyšetrovateľ odôvodňovali tým, že sťažovateľa chcú vypočuť až ako posledného tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým skutočnostiam. Toto sa však nestalo, sťažovateľ bol vypočutý iba raz, aj to len k jednému svedkovi (poškodenému [REDACTED]). Pritom tento svedok sa práve pri výsluchu a konfrontácii so sťažovateľom priznal k tomu, že trestnú činnosť páchal aj on. Napriek tomu doteraz sa proti nemu žiadne závery nevyvodili. Hoci sťažovateľ poukazoval na to, že viacero podpisov na listinných dôkazoch, zmenkách a potvrdeniach mu nepatrí (že sú to podvodné podpisy), v dôsledku čoho podal návrh na znalecké dokazovanie z odboru písomoználectva, vyše roka to bolo odmietané. Až pri predlžovaní väzby (z ničoho nič) prokurátor a vyšetrovateľ práve tento úkon potrebovali vykonať a označili to ako jeden z dôvodov na ďalšie trvanie väzby. Z uznesenia o pribratí znalca vyplynulo, že vyšetrovateľ chce dať znalecky posúdiť také podpisy sťažovateľa, pravosť ktorých nepopieral, nie teda tie, o ktorých tvrdil, že mu nepatria. Napriek týmto námietkam k úprave a doplneniu uznesenia o pribratí znalca nedošlo, v dôsledku čoho znalecký posudok vlastne posudzuje doklady, voči ktorým sťažovateľ nenamietal. Ďalej je zrejme možné, že vyšetrovateľ použil ako dôkaz SMS komunikácie poškodenej strany so sťažovateľom, hoci jeho telefón bol v kritickom čase už zadržaný, a preto ním disponovať nemohol. Táto otázka dodnes nie je doriešená, i keď sťažovateľ na ňu poukazuje už rok ako na možné podozrenie z manipulácie s dôkazmi zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Najzávažnejším procesným

pochybením bolo, keď so spisom v rozsahu vyše 2700 strán sa mal sťažovateľ (podľa názoru vyšetrovateľa) oboznámiť v priebehu jedného dňa (presnejšie v priebehu jedného dopoludnia v rozsahu 2,5 hodiny a jedného popoludnia v rovnakom rozsahu, o čom je aj takto spísaný záznam o preštudovaní vyšetrovacieho spisu a uvádza sa v ňom, že tento čas musí sťažovateľovi na oboznámenie sa s výsledkami vyšetrovania postačovať vzhľadom na znalosť spisu z doterajšieho vyšetrovania). Je pritom úplne zrejmé, že po celý čas vyšetrovania bol sťažovateľ ten posledný, o koho sa vyšetrovateľ zaujímal a komu nejaké doklady a dôkazy predkladal. Už vôbec mu napríklad nepredložil dôkazy a úkony vykonané v Českej republike, a neoznámil mu ani to, kedy boli tieto úkony a dôkazy robené, hoci sa týkali najvážnejšieho skutku z údajnej trestnej činnosti sťažovateľa. Je jedným zo základných práv sťažovateľa a jeho obhajcu oboznámiť sa s výsledkami vyšetrovania. Znamená to oboznámiť sa s celým spisovým materiálom. Nemožno tvrdiť, že obvinený alebo jeho obhajca mal právo počas celého vyšetrovania oboznamovať sa s vyšetrovacím spisom, v dôsledku čoho na oboznámenie sa s výsledkami vyšetrovania mu môže byť poskytnutý čas spolu asi 5 hodín, keď ide o spisový materiál majúci viac ako 2700 strán. Ak by to tak bolo, znamenalo by to, že by sťažovateľ musel preštudovať za hodinu asi 500 strán, hoci toľko nemožno ani prelistovať, nie to ešte prečítať a stavať na tom obranu, resp. vznášať nejaké procesnoprávne námietky alebo návrhy na doplnenie dokazovania, pretože obvykle prokurátor a súdy v ďalšom konaní namietajú, že obvinený mal možnosť tak urobiť už v prípravnom konaní v rámci oboznámenia sa s výsledkami vyšetrovania. Na základe takýchto sťažnostných námietok sťažovateľ požadoval, aby ho krajský súd z väzby prepustil.

7. Uznesením krajského súdu č. k. 6 Tos 134/2019-2908 z 15. októbra 2019 bola sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu zamietnutá ako nedôvodná. Krajský súd okrem iného uviedol, že nezistil žiadne procesné pochybenia, ktoré by mali mať za následok prepustenie sťažovateľa z väzby. K hlavnej sťažnostnej námietke uviedol, že s názorom sťažovateľa sa nestotožňuje. Zároveň nesprávne poukázal na to, že obhajcovi sťažovateľa stačil na preštudovanie spisu iba krátky čas.

8. Podľa názoru sťažovateľa hlavným dôvodom neudržateľnosti uznesenia krajského súdu je skutočnosť, že vyšetrovateľ umožnil sťažovateľovi oboznamovať sa s výsledkami vyšetrovania iba jeden deň v čase od 8.45 h do 11.00 h a potom od 12.50 h ešte ďalšie 2 hodiny. Urobil tak preto, lebo hrozilo prekročenie lehoty na podanie obžaloby, a to napriek tomu, že spis mal vyše 2700 strán. Podľa názoru vyšetrovateľa sťažovateľ mal čas a možnosť po dobu dvojročnej väzby kedykoľvek nahliadať do spisu a žiadať o predloženie časti spisov, rovnakú možnosť mal aj jeho obhajca, a preto nie je potrebné riadne sa oboznamovať s kompletným spisom ako takým. Okresný súd a krajský súd zaujali v podstate rovnaký záver. Sťažovateľ osobitne poukazuje na to, že podľa vyjadrenia sudcu JUDr. Harabina vo verejnoprávnych médiách on sám je schopný naštudovať denne asi 400 až 450 strán. Od sťažovateľa, ktorý nie je právne vzdelaný, sa očakáva, že naštuduje 2700 strán za 5 hodín.

9. Ďalej sťažovateľ poukazuje na väčšinu ostatných námietok, ktoré uplatnil v sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu. Navyše uvádza aj viaceré také námietky, ktoré v žiadosti o prepustenie z väzby, ale ani v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu neuplatňoval (vrátane viacerých takých skutočností, ktoré mali nastať iba celkom nedávno).

10. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1.) Základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ... a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd..., postupom Okresného súdu Skalica v konaní vedenom pod sp. zn. 6T/87/2019 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6Tos/134/2019-2908 zo dňa 15.10.2019, porušené bolo.

2.) Zrušuje sa uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. sp. zn. 6Tos/134/2019-2908 zo dňa 15.10.2019 a prikazuje sa Krajskému súdu v Trnave, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

3.) Okresnému súdu Skalica sa prikazuje, aby sťažovateľa ihneď prepustil z výkonu väzby.

4.) Krajský súd v Trnave je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 415,51 Eur na účet jeho právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

11. Z uznesenia krajského súdu č. k. 6 Tos 134/2019-2908 z 15. októbra 2019 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu č. k. 6 T 87/2019-2877 z 30. septembra 2019.

12. Podľa názoru krajského súdu sťažovateľ požaduje prepustenie z väzby z dôvodu množstva procesných pochybení orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu. Žiadne procesné pochybenia, ktoré by mali mať za následok jeho prepustenie z väzby, však zistené neboli. Orgány činné v trestnom konaní vedú trestné stíhanie a prokurátor 4. júla 2019 podal obžalobu. Prieťahy v konaní neboli zistené. Podľa názoru sťažovateľa mala byť vec vrátená do prípravného konania. Sťažovateľ teda namieta postup okresného súdu ešte v čase, keď rozhodoval o jeho ponechaní vo väzbe po podaní obžaloby. Len iná predstava sťažovateľa o postupe okresného súdu nemôže zakladať dôvod na jeho prepustenie z väzby. Okresný súd začal vykonávať dokazovanie a udržať obžalobu musí prokurátor. Pokiaľ sťažovateľ nebol prítomný na výsluchoch poškodených a nebol o týchto výsluchoch ani upovedomený, potom sa prokurátor vystavuje riziku, že v tejto časti obžalobu neunesie (pokiaľ, samozrejme, výsluch nevykoná kontradiktórnym spôsobom súd), avšak samotná táto skutočnosť nie je dôvodom na prepustenie sťažovateľa z väzby. Navyše treba uviesť, že sťažovateľ nie je väzobne stíhaný vo vzťahu ku skutku uvedenému v bode 4 obžaloby. Rovnako námietka sťažovateľa, že iná osoba nie je v podstate trestne stíhaná, je pre toto konanie irelevantná.

13. K namietanému porušeniu práva na obhajobu z dôvodu neposkytnutia dostatku času pri záverečnom preštudovaní vyšetrovacieho spisu treba uviesť, že sa s námietkou nemožno stotožniť. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na to, že sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dokáže naštudovať denne spis v rozsahu asi 400 až 450 strán, tak

takéto porovnanie je nenáležité. Sudca študuje spis bez akejkoľvek predchádzajúcej jeho znalosti. Zo záznamu o preštudovaní vyšetrovacieho spisu nevyplýva, čo konkrétne sťažovateľ nestihol preštudovať, pretože sa iba účelovo a všeobecne uvádza, že 6 hodín je pre neho málo. Zaujímavý je fakt, že obhajca sťažovateľa dokázal preštudovať spis v čase od 8.45 h do 9.43 h.

III.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

18. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

20. Za východiskový bod ďalších úvah považuje ústavný súd konštatovanie, podľa ktorého môže pri svojom rozhodovaní brať do úvahy a hodnotiť iba také dôvody, resp. argumenty v prospech prepustenia sťažovateľa z väzby, ktoré tento uplatnil v rámci konania vedeného všeobecnými súdmi. Inými slovami, hodnotiteľné sú len tie dôvody prepustenia z väzby, ktoré sťažovateľ uplatňoval v žiadosti o prepustenie z väzby prednesenej na hlavnom pojednávaní okresného súdu konanom 30. septembra 2019 (pozri bod 4), ako aj

tie, ktoré uplatnil v sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu č. k. 6 T 87/2019-2877 z 30. septembra 2019 (pozri bod 6). Pokiaľ preto v podanej ústavnej sťažnosti uplatňuje aj celý rad ďalších námietok (skutočnosti, resp. okolnosti), ktorými sa všeobecné súdy nemohli zaoberať, tieto nie je možné z pohľadu ústavného súdu považovať za relevantné, keďže ústavný súd jednak nie je tzv. skutkovým súdom, ale tiež nie je ani akousi ďalšou (v tomto prípade v poradí treťou) inštanciou v rámci konania o dôvodnosti trvania väzby.

21. Jadrom námietok sťažovateľa sú tvrdenia, podľa ktorých došlo k hrubému porušeniu jeho obhajobných práv. Vo všeobecnosti možno povedať, že porušenie obhajobných práv trestne stíhanej osoby môže mať za následok nezákonnosť a neústavnosť rozhodnutia o väzbe (resp. jej ďalšom trvaní), či dokonca potrebu prepustenia takejto osoby z väzby, avšak spravidla iba v prípade, ak ide o porušenie obhajobných práv v rámci konania a rozhodovania o väzbe, nie teda v rámci konania a rozhodovania vo veci samej.

22. Podľa názoru ústavného súdu ani jedna z uplatnených a hodnotiteľných námietok sťažovateľa sa netýka porušenia jeho práv v konaní a rozhodovaní o väzbe, pretože všetky jeho námietky smerujú proti konaniu a rozhodovaniu vo veci samej, teda vo veci trestných činov, pre ktoré je sťažovateľ trestne stíhaný (teraz už vo fáze súdneho konania po podaní obžaloby). Osobitne markantné je to v prípade (ako sa zdá) hlavnej námietky, podľa ktorej sťažovateľ mal k dispozícii iba 5 hodín na oboznámenie sa s vyšetrovacím spisom v rozsahu viac ako 2700 strán. Táto námietka mohla mať za následok vrátenie veci prokurátorovi zo strany okresného súdu. Keďže sa tak nestalo, bude môcť sťažovateľ na túto skutočnosť poukázať v prípadnom odvolacom, či dokonca dovolacom konaní. Obdobne to platí aj vo vzťahu k ostatným námietkam.

23. Treba uviesť, že presne v uvedenom duchu posudzoval vec aj krajský súd, čo je dostatočne zrejmé z odôvodnenia jeho uznesenia.

24. Sťažovateľ na jednej strane vôbec nepolemizuje so záverom krajského súdu, podľa ktorého jeho námietky a priori nie sú spôsobilé ovplyvniť ďalšie trvanie väzby, no na druhej strane na týchto námietkach i naďalej zotrváva.

25. Na základe uvedených úvah ústavný súd nevidí žiaden relevantný dôvod na to, aby zasiahol do záverov krajského súdu.

26. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu